

КАФЕДРА ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ МУЗИКИ

Педагогічна практика з музично-історичних дисциплін

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма «Музичне мистецтво»
Музикознавство

Курс	3
Семестр	5–6

Статус Обов'язкова
Форма контролю Залік

ECTS	3
Годин	90
Індивідуальні	9
Практичні	25
Самостійна робота	56

ПІБ	Антонова Олена Григорівна , кандидатка мистецтвознавства, доцентка, професорка кафедри історії світової музики Національної музичної академії України імені П.І.Чайковського
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0001-6253-8138 https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=zQpNQ2UAAAAJ E-4605-2018
e-mail	antonova.elenagrig@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Педагогічна практика з музично-історичних дисциплін» є невід'ємною складовою професійної підготовки студентів історико-теоретичного факультету, що отримують спеціалізацію «Музикознавство». Вона має безпосередньо підготувати майбутніх випускників до педагогічної роботи, надавши їм можливості для практичної реалізації фахових знань та навичок, здобутих в процесі вивчення «Методики викладання музично-історичних дисциплін», а також основ психології та педагогіки.

Практика викладання музичної літератури проводиться у 5–6 семестрах (третій рік навчання). Практикант самостійно проводить уроки у класах музичної школи-студії при Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського під контролем педагога-консультанта. Педагог-консультант допомагає студенту пристосувати базові навчальні програми з дисциплін «Бесіди про мистецтво» та «Музична література», рекомендовані Державним науково-методичним центром змісту культурно-мистецької освіти, до роботи з конкретною групою та відповідно до поточних умов навчального процесу. Педагог-консультант також слідкує за перебігом навчального процесу та корегує його у разі необхідності.

Мета курсу – практичне оволодіння комплексом спеціальних музично-історичних методичних знань, вмінь та навичок, що сприяють формуванню основ педагогічної майстерності та закріпленню фахового професійного досвіду у сфері музичної освіти.

Основні завдання курсу визначені необхідністю сформувати у студентів-музикознавців наступні **компетентності**:

Загальні:

- Здатність до абстрактного та історичного мислення.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність вчитися і бути сучасно навченим.
- Володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні:

- Застосування сучасних педагогічно-психологічних підходів до музичного виховання.
- Опанування традиційних та інноваційних технологій та методів в галузі музичної освіти.
- Впровадження національних засад музично-історичної освіти в Україні.
- Вміння планувати навчальні курси з урахуванням спеціалізації музичного закладу, вікової та фахової корекції.
- Опанування практичних навичок викладання типових тематичних підрозділів у процесі проходження учбової педагогічної практики з музичної літератури.

У результаті вивчення курсу «Педагогічна практика з музично-історичних дисциплін» студент повинен **знати**:

- дидактичні основи навчальної діяльності та зміст ключових понять музичної педагогіки;
- психологічні фактори, які впливають на процес навчання;
- поширені методи, засоби та технології навчання;
- провідні принципи розробки й організації гуманітарних музично-історичних курсів;
- правила оформлення звітної документації;
- зміст та структуру підручників і посібників з музичної літератури;
- особливості викладання засадничих типових тематичних підрозділів.

Після закінчення річного терміну практичного викладання музично-історичної дисципліни студент повинен **вміти**:

- впевнено застосовувати набуті знання та вміння у процесі проходження педагогічної практики;
- використовувати різноманітні методи навчання в рамках курсу музичної літератури;
- вичерпно та доступно розкрити тему уроку, логічно вибудувати викладення матеріалу, зацікавити аудиторію;
- орієнтуватися у сучасному програмному забезпеченні музично-історичних дисциплін (навчальні плани, програми, підручники);
- розробляти календарно-тематичні та поурочні плани з музично-історичних дисциплін з урахуванням вікової та фахової специфіки групи;
- продемонструвати практичні навички володіння типовими тематичними підрозділами;

- корегувати процес навчання відповідно до результатів поточного контролю засвоєння учнями матеріалу.

Основні форми роботи:

- вивчення історико-теоретичної літератури відповідно до тем, які складають зміст курсу, що веде практикант;
- укладання календарно-тематичних та поурочних планів;
- підготовка текстових, ілюстративних та перевірочних (тестових завдань, вікторин, практичних вправ) матеріалів до уроку;
- розробка ігрових та пошукових форм уроку;
- пасивна практика – відвідування уроків однокласників з наступним обговоренням;
- проведення уроків, у тому числі відкритого уроку, з попереднім методичним обґрунтуванням його змісту та будови.

Академічна доброчесність

Передбачається, що робота, яка виконується в рамках цього курсу, спирається на актуальні базові навчальні програми з дисциплін «Бесіди про мистецтво» та «Музична література», рекомендовані Державним науково-методичним центром змісту культурно-мистецької освіти, але також складається з власних ідей та спостережень. Кожного разу, коли студент представляє думку, яка не є його, або наводить загальновідомий факт, він повинен подавати їх за допомогою належного цитування (як у письмових роботах, так і в усних презентаціях).

Презентації, календарно-тематичні та поурочні плани, контрольні завдання є авторськими матеріалами і конфіденційною інформацією – їх не можна пересилати, зберігати чи передавати третім особам без дозволу викладача.

У разі виявлення фактів порушень доброчесності чи конфіденційності (використання допоміжних джерел – якщо це не передбачено умовами завдання, списування, передача третім особам матеріалів курсу чи контрольних завдань/тестів) роботи усіх причетних дискваліфікуються.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Тема 1. Мета, завдання та вимоги до проходження практики.

Тема 2. Аналіз робочих навчальних планів, навчальних програм і навчально-методичних комплексів дисципліни.

Тема 3. Календарно-тематичні плани та принципи їх побудови. Підходи до компонування матеріалу.

Тема 4. Компоненти поурочного плану. Добір та виготовлення ілюстративних матеріалів.

Тема 5. Вивчення наукової методичної літератури з метою теоретичного осмислення та оптимізації реального навчального процесу.

Тема 6. Методичний аналіз навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння.

Тема 7. Розробка завдань для проведення поточного контролю.

Тема 8. Розробка завдань для проведення підсумкового контролю.

Тема 9. Оформлення звітної документації щодо проходження практики. Складання психолого-педагогічної характеристики на учнівську групу.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Практичні заняття студентів з учнями студії-практики НМАУ ім. П. І. Чайковського, індивідуальні заняття з викладачем, самостійна робота.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Практичні заняття студентів з учнями проводяться в аудиторії або на платформі Zoom. Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни матеріали даються учням школи-студії на уроці, а студентам надсилаються у групу Viber, Zoom та на електронну адресу.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Курс закінчується заліком (розклад заліково-екзаменаційної сесії додатково оголошується на сайті НМАУ та у деканатах).

До заліку допускаються студенти, які опрацювали увесь лекційний матеріал курсу, регулярно відвідували заняття, брали участь у семінарах, підготували доповіді, виконали та вчасно здали усі письмові роботи. За умови виконання попередніх вимог та виконання двох поточних КМР (контрольно-модульні роботи) протягом семестру з результатом більшим ніж 60 балів студент має право на автоматичне складання іспиту (за середнім балом поточних оцінок).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання роботи практикантів здійснюється за результатами проведення ними уроків. До уваги слід брати рівень методичного забезпечення уроку, форми роботи, використання ілюстративних матеріалів, ефективність роботи та якість знань учнів класу, з яким працює практикант, його вміння спілкуватись із учнями, утримувати їхню увагу та дисципліну на належному рівні, дисциплінованість самого практиканта.

На *оцінку «відмінно», 90–100 балів, А* (за системою ECTS) студент:

- демонструє високий рівень викладання;
- глибоко володіє методичним та навчальним матеріалом;
- вміє застосовувати набуті знання, уміння та навички на практиці;
- проявляє творчий підхід до організації уроку, веде його у належному темпі, залучає учнів до активної роботи;
- правильно виправляє та коментує учнівські письмові завдання;
- доводить повну готовність до самостійної роботи в класі.

На *оцінку «добре», 82–89 балів, В* (за системою ECTS) студент:

- демонструє достатньо високий рівень викладання;
- володіє методичним та навчальним матеріалом у межах програми;
- в цілому вміє застосовувати набуті знання, уміння та навички на практиці;
- логічно організує урок, веде його у належному темпі, хоча і допускає деякі неточності та помилки, які виправляє самостійно;
- коректно перевіряє письмові роботи учнів, однак не коментує їх докладно;
- доводить здатність працювати із класом, але потребує вдосконалення методичної та організаційної підготовки.

На *оцінку «добре», 74–81 балів, С* (за системою ECTS) студент:

- демонструє цілком достатній рівень викладання;
- володіє методичним та навчальним матеріалом у межах програми, однак не завжди адекватно доносить його до учнів;

- в цілому вміє застосовувати набуті знання, уміння та навички на практиці;
- організує роботу в класі на доброму рівні, грамотно та послідовно, однак допускає суттєві помилки;
- в цілому правильно виправляє письмові роботи учнів, однак не надає достатньої уваги роботі у класі над помилками;
- доводить здатність працювати із класом, але потребує значного вдосконалення методичної та організаційної підготовки.

На **оцінку «задовільно», 64–73 балів, D** (за системою ECTS) студент:

- демонструє в цілому достатній рівень викладання;
- володіє певними методичними навичками та вміннями, однак не виявляє достатнього рівня знань та має обмежений словарний запас, що викликає необхідність додаткових запитань і уточнень;
- організує роботу в класі на посередньому рівні, не стимулює активність учнів;
- при виправленні робіт припускається помилок, не коментує та не пояснює правильні рішення;
- доводить здатність працювати із класом, але потребує значного вдосконалення методичної та організаційної підготовки.
- може бути допущений до наступних занять з класом за умови серйозної підготовки та усунення вказаних недоліків.

На **оцінку «задовільно», 60–63 балів, E** (за системою ECTS) студент:

- демонструє задовільний рівень викладання;
- виявляє фрагментарне володіння методичними навичками та вміннями, що не дає змоги належним чином доносити навчальний матеріал до учнів;
- організує роботу в класі на задовільному рівні, не стимулює активність учнів;
- недбало виправляє учнівські роботи, не коментує та не пояснює помилки;
- може бути допущений до наступних занять з класом лише за умови серйозної всебічної підготовки та усунення вказаних недоліків.

На **оцінку «незадовільно» 35–59 балів, FX** (за системою ECTS) студент:

- демонструє незадовільний рівень викладання;
- не виявляє володіння методичними навичками та вміннями;
- організує роботу в класі на незадовільному рівні, не залучає учнів до активної роботи;
- недбало перевіряє або загалом не перевіряє учнівські роботи;
- не виявляє готовності до подальшої самостійної роботи, але може бути допущений до повторного складання заліку.

На **оцінку «незадовільно» 1–34 балів, F** (за системою ECTS) студент:

- не брав участі у навчальному процесі: не проводив практичні уроки з учнями в класі та не відвідував індивідуальні заняття з викладачем;

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ_

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ_

Курс передбачає звернення до матеріалів іноземними мовами, зокрема англійською. Заохочується прагнення студентів до опрацювання матеріалу за допомогою англомовних джерел – книг, статей, онлайн-курсів тощо, які відповідають тематиці конкретних занять.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Аристова Л.* Методика музичного навчання та виховання : навч.-метод. посіб. Миколаїв : Іліон, 2018. 404 с.
- Гукова В. В.* Світова музична література: навч. посіб. для ДМШ. Київ : Мелосвіт, 2006. 172 с.
- Загрудна В. О.* Інноваційні художньо-педагогічні технології у викладанні дисциплін мистецького циклу. *Музикознавча думка Дніпропетровщини*: зб. наук. праць. Дніпропетровськ : Юрій Сердюк, 2010. Вип. 5. С. 77–86.
- Зінькевич О. С.* Від «історії-розповіді» до «історії-проблеми». *Музично-історичні концепції у минулому і сучасності* : матеріали Міжнародної наукової конференції / ред.-упор. В. С. Сивохіп, О. С. Зінькевич. Львів : Сполом, 1997. С. 74–80.
- Методика викладання музично-теоретичних і музично-історичних предметів: (музична школа – училище – консерваторія) : зб. статей / упоряд. В. Самохвалов. Київ : Муз. Україна, 1983. 96 с.
- Методично-програмне забезпечення комплексу музично-історичних дисциплін: Слухання музики. Музична література. Українське музичне мистецтво. Світове музичне мистецтво / Назар Л. та ін., ред.-упоряд. Л. Й. Назар. Київ : Мелосвіт, 2018. 354 с.
- Олексюк О. М.* Музична педагогіка: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 248 с.
- Ольховський А.* Музична освіта в Україні. *Ольховський А. Нарис історії української музики*. Київ, 2003. С. 428–431.
- Падалка Г.* Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ : Освіта України, 2008. 274 с.
- Поставна А. К.* Методика викладання музичної літератури в початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах. Дніпропетровськ : [б. в.], 2007. 124 с.
- Рудницька О. П.* Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.
- Скорульська Р.* Микола Лисенко і запровадження мистецької освіти в Україні. *Київське музикознавство*. Київ, 2003. Вип. 12. С. 28–37.
- Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Бесіди про мистецтво» елементарного підрівня початкової мистецької освіти / уклад. Т. С. Житнік та ін. Київ : [б. в.], 2020. 75 с.
- Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Музична література» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з музичного мистецтва початкового професійного спрямування / уклад. Л. Й. Назар, Л. С. Соколова, В. В. Гукова, О. В. Кушнір, І. О. Панасенко. Київ, 2022. 231 с.
- Шульгіна В.* Українська музична педагогіка : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : ДАКККиМ, 2008. 263 с.
- Ярко М. І.* Сучасна загальна музична освіта: теоретичні основи : монографія. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2012. 184 с.